

**BRONISŁAW URBAN, MAREK KONOPCZYŃSKI (RED.),
PROFILAKTYKA I PROBACJA W ŚRODOWISKU
LOKALNYM, WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU
JAGIELLOŃSKIEGO, KRAKÓW 2012, SS. 490.**

Publikacja pt. „Profilaktyka i probacja w środowisku lokalnym” pod redakcją Bronisława Urbana i Marka Konopczyńskiego jest zbiorem referatów wygłoszonych podczas konferencji, która odbyła się w Krakowie, w dniach 26-27 września 2011 r. pod hasłem Profilaktyka i probacja w środowisku lokalnym. Prelegenci w swoich referatach odnoszą się do zagadnień z zakresu działalności profilaktyczno-probacyjnej.

We wstępie Bronisław Urban wskazuje na straty, jakie niesie ze sobą powszechne wykorzystanie systemu penitencyjnego, wskazując jednocześnie na możliwość uniknięcia ich w przyszłości, dzięki stosowaniu alternatywnych rozwiązań w środowisku wolnościowym. Podkreśla ponadto, że powodzenie tych ostatnich zależy w dużej mierze od zastosowania właściwie dopasowanego do konkretnego przypadku środka.

W rozdziale pierwszym zebrane zostały teksty odwołujące się w sposób całościowy do problematyki działalności profilaktyczno-probacyjnej. Rozdział ten otwiera artykuł A. Balandynowicza, w którym Autor zwraca uwagę na przyczyny nikłych rezultatów polityki karania, powodów tej sytuacji upatrując w nastawieniu społeczeństwa do środków represji karnej, niestabilności rozwoju struktur penitencyjnych oraz w różnorodności podmiotów kształtujących sytuację prawną i faktyczną osób karanych. Ponadto, A. Balandynowicz podkreśla, że aby „zdynamizować i usprawnić politykę karania, należy wprowadzić kary pośrednie, znajdujące się między karą pozbawienia wolności a zwykłymi środkami probacyjnymi. Kolejnym artykułem uwzględnionym w rozdziale pierwszym jest wystąpienie autorstwa H. Machela, „Profilaktyka i probacja jako czynniki ograniczające penalizację penitencjarną”, w którym zwraca on uwagę na kwestię przeludnienia polskich zakładów karnych, przyczyn tego zjawiska upatrując m.in. w pojawieniu się nowych rodzajów przestępczości po zmianie systemu politycznego w Polsce.

W rozdziale drugim zamieszczono wystąpienia dotyczące zależności między wynikami zastosowania środków profilaktyczno-probacyjnych a środowiskiem lokalnym. W artykule zamykającym omawiany rozdział, „Probacja szansą dla osób karanych na poprawę własnego życia w środowisku lokalnym”, autorka

A. Kieszowska podkreśla, że stopień świadomości społecznej na temat innych niż penalne środków represji jest w Polsce niewystarczający, ponadto stosowanie działań profilaktyczno-probacyjnych jest widziane niechętnie. Przyczyn tego zjawiska Autorka upatruje w nieudanej polityce informacyjnej skierowanej do opinii publicznej, podkreślając jednocześnie, że jednym z ważnych czynników skutecznego sięgania po alternatywne środki represji jest powszechny dostęp do informacji na ich temat.

Czynniki determinujące efektywność działań profilaktyczno-resocjalizacyjnych są treścią artykułów zebranych w rozdziale trzecim. W zamieszczonych tutaj materiałach zwrócono uwagę m.in. na wpływ samooceny, kształtowania poczucia odpowiedzialności pozytywnej oraz diagnozy potrzeb i ryzyka na wyniki działań profilaktycznych i probacyjnych.

Rozdział czwarty dotyczy instytucji i metod profilaktyki i probacji. W zebranych w nim referatach autorzy odwiesili się do takich działań jak terapia przez kreację plastyczną, *streetworking*, praca kuratorów sądowych oraz działalność świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych. W jednym z zamieszczonych w niniejszym rozdziale artykułach, J. Sztuka przedstawiła *partyworking*, jedną z nowatorskich metod z zakresu profilaktyki. Głównym założeniem tego rozwiązania jest odsunięcie działań profilaktycznych od tradycyjnych instytucji.

W rozdziale piątym zgromadzono wystąpienia opisujące przykłady polskich i zagranicznych rozwiązań z zakresu profilaktyki i probacji różnorodnych problemów społecznych. Problematyka wykorzystania środków probacyjnych w sprawach nieletnich jest tematem artykułu J. Kusztal i A. Siudy. W jego treści podkreślono, że zarówno polski, jak i szkocki wymiar sprawiedliwości wypełnia w stosunku do nieletnich rolę opiekuńczą jednakże, działania podejmowane w tego typu sprawach w Szkocji, mogą być inspiracją do wprowadzania innowacji do systemu polskiego. W artykule autorstwa K. Biela, przedstawiono analizę porównawczą schematów resocjalizacji kobiet w środowisku otwartym, na przykładzie Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii. Z kolei K. Smoter w swoim materiale przedstawia zagadnienie przeciwdziałania marginalizacji społecznej na przykładzie lokalnych inicjatyw podejmowanych w Nowym Sączu.

W omawianej książce zgromadzone zostały artykuły wielu cenionych teoretyków i praktyków z dziedziny resocjalizacji, profilaktyki i probacji, z tego powodu recenzowana pozycja odznacza się wysokimi walorami naukowymi oraz będzie cennym źródłem wiedzy dla studentów, jak i dla specjalistów działających w ramach form pomocy socjalnej.

Joanna Brylak